

▶ Biblioteca deschisă ◀

Serhii JADAN s-a născut în 1974, la Starobilsk, Ucraina, și a absolvit Facultatea de Filologie a Universității din Harkiv. În anul 1995 debutează cu volumul de poezie *Generalul Iuda*, urmat de *Pepsi* (1998). Publică apoi mai multe antologii de poezii, poeme și povestiri: *Balade de război și reconstrucție* (2001), *Maradona* (2007), *Etiopia* (2009) și altele. *Big Mac* este primul volum de proză scurtă, apărut în 2003, urmat de romanele *Depeche Mode* (2004), *Anarchy in the UKR* (2005). În 2014 a publicat antologia de nouă povestiri și treizeci de poeme *Mesopotamia*. Romanul *Internat* apare în 2017, la Editura Meridian din Cernăuți. Serhii Jadan a primit peste 20 de premii și distincții, atât în Ucraina, cât și în străinătate. Versurile lui au fost puse pe muzică de cele mai cunoscute formații rock din Ucraina. În 2017, la Editura Cartier, apare ediția română a romanului *Jazz în Donbas*.

Maria HOȘCIUC este lector univ. dr. la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, Departamentul de Filologie Rusă și Slavă, autor a numeroase studii și articole din domeniul literaturii și culturii ruse și ucrainene. Procesului literar contemporan i-a consacrat un volum de critică – *Postmodernismul în literaturile rusă și ucraineană* (Editura Universității din București, 2015). Dintre traducerile sale amintim: *Odată, toamna* (M. Gorki) și *Umbrele* (V.G. Korolenko), care au intrat în volumul de proză scurtă *Odată, toamna: antologie de proză rusă*, volum coordonat de Antoaneta Olteanu, apărut în anul 2016. Din limba ucraineană a tradus povestirea *Insula tăcerii de iarnă* a scriitoarei Halîna Tarasiuk, publicată în revista „Mantaua lui Gogol”, anul V, nr. 18-22, aprilie 2016 – iunie 2017; romanul *Jazz în Donbas* de Serhii Jadan, Editura Cartier, 2017; romanul *Internat* de Serhii Jadan, Editura Cartier, 2021 și romanul *Recreații* de Iuri Andruhovici, Editura Cartier, 2021.

SERHII JADAN

Anarchy in the UKR

roman

Traducere din ucraineană și note de Maria HOȘCIUC

CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel./fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

cartier.md

Cărțile Cartier pot fi procurate online pe shop.cartier.md

și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble și cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 022 21 42 03.

E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 022 24 10 00.

E-mail: librariadinhol@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România. Tel./fax: (021) 210.80.51

E-mail: romania@cartier.md

cartier.md

Taxele poștale sunt suportate de editură. Plata se face prin ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Biblioteca deschisă* este coordonată de Vasile Ernu

Editor: Gheorghe Erizanu

Lectori: Dorin Onofrei, Lucia Țurcanu

Coperta colecției: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Design/tehnoredactare: Ruxanda Sava, Dina Sirbu

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Office

Serhii Jadan

ANARCHY IN THE UKR

Ediția I, iunie 2021

The original Ukrainian edition was first published by Folio, Kharkiv in 2005

© Serhij Zhadan 2005

All rights reserved by and controlled through Suhrkamp Verlag Berlin.

© 2021, Editura Cartier pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Jadan, Serhii.

Anarchy in the UKR : Roman / Serhii Jadan ; traducere din ucraineană și note de Maria Hoșciuc;

coperta: Vitalie Coroban. – [Chișinău] : Cartier, 2021 (Tipogr. "Bons Offices"). – 256 p. –

(Biblioteca deschisă / colecție coordonată de Vasile Ernu, ISBN 978-9975-79-922-5).

500 ex.

ISBN 978-9975-86-505-0.

821.161.2-31

J 15

*I am an anti-Christ I am an anarchist Don't know what I want
But I know how to get it I wanna destroy passer by Cause I
Wanna be Anarchy No dogs body*

Sex Pistols. *Anarchy in the UK*

Partea întâi

De culoarea lenjeriei negre de damă

1. Accidente traumatice pe calea ferată

La începutul lui august, venise după mine la Harkiv Lioška și ne-am dus imediat la gară să cumpărăm două bilele la trenul de noapte. Începuseră ploile, gara era pe jumătate pustie, asfaltul de pe peroane nu apuca să se usuce peste zi. Trebuia să rezistăm până seara, să hoinărim prin oraș și să așteptăm să treacă aceste douăsprezece ore, apoi erau vagonul cușetă toată noaptea și stelele coborâte deasupra vagoanelor ca sarea pe spatele peștilor. Trenul cu care călătoream îl știam încă din copilărie, se poate spune chiar că era primul tren din viața mea, prima mea experiență, să zicem, cu calea ferată, chiar și acum țin minte aceste vagoane cușetă, pline de umezeală ca o hârtie îmbibată cu apă, lenjeria de pat a liniilor sovietice de oțel, fumul din capătul vagoanelor, câmpuri negre înzăpezite pe fereastră, peisaje de culoarea lenjeriei negre de damă, era primăvară, iar eu călătoream în aceeași direcție ca și acum. Timpul trecea, însoțitorii de tren îmbătrâneau, bunul și vechiul meu tren Sumî-Luhansk se târa în fiecare seară de-a lungul graniței de est, iar odată cu el o făceam și eu din când în când. Dacă cineva m-ar întreba, i-aș putea povesti multe despre târfele hoațe ce te adormeau cu clonidină¹

¹ În limba ucraineană este folosit termenul *клофелініція* – de la substanța chimică clonidină (Clonidine). În anii 1980-1990 existau pe piața sovietică niște picături de ochi cu concentrație mare de clonidină. Acestea erau folosite în scopuri criminale cu intenția de a adormi victima (n.tr.)

din vagoanele de dormit, care săreau din tren la pasaje cu portofelele și ghiulurile din aur roșu țigănesc, tocmai furate din vagonul-restaurant, despre deținuții care, după eliberare, se întorceau acasă și dădeau la toată lumea de băut vodcă poloneză contrafăcută, despre însoțitorii de tren stagiaari, care se îmbătau încă pe peron, înainte ca trenul să plece din gară, și despre cum eram nevoit să deschid ușa compartimentului pentru călătorii nervoși din miez de noapte din vreo gară minieră fără nume, într-un cuvânt, dacă cineva m-ar întreba despre viața de zi cu zi și munca eroică a compatrioților mei, eu, desigur, i-aș putea povesti, dar să lăsăm asta.

Cu vreo zece ani în urmă călătoream des fără bilet cu acest tren, trebuia numai să calculez când se verifica biletele în vagoanele vecine, controlul biletelor, desigur, nu se putea face în același timp, unii conductori în mod obligatoriu o făceau mai târziu, și trebuia numai să treci dintr-un vagon în altul, iar apoi să te întorci la locul tău. Nu s-au schimbat prea multe de atunci: același public, aceleași fețe disperate, starea de ebrietate a muncitorilor de cale ferată cu care ești obișnuit, din câte știu, în rândul lor este cel mai ridicat procent de boli venerice, cred și eu – de la atâta băutură.

Bunul și vechiul meu tren Sumî-Luhansk este la fel și acum, cu bilete până la Svatove², cu vagonul necompartimentat uzat. În fața noastră se afla o fată care începuse numaidecât să ne vorbească. Dar ce poți să vorbești cu noi? Mi-am dat de mult seama că, dacă începi să vorbești cu mine, îți voi spune cu siguranță numai prostii, apoi mă voi simți prost, de aceea e mai bine să ascult și atât. Fata avea o înfățișare sportivă, adică

2 Oraș din regiunea Luhansk, Ucraina (n.tr.).

nu mă refer la un trening sau bicepsi, ce fel de bicepsi putea să aibă? Nu avea niciun fel de bicepsi, pur și simplu, înfățișarea sportivă se referea la faptul că era o fată simpatică, care nu avea nevoie de implicarea noastră în discuție, vorbea singură fără să se oprească. Din când în când încercam să menținem discuția, dar în general îi propuneam să bea ceva. Se dovedise că este studentă la institutul de miliție, va fi milițiană, au regim de armată, sunt presați în adevăratul sens al cuvântului, în ceea ce privește viața personală, aici mă refer la sex, lucrurile sunt complicate, și nu au voie să se machieze. Ei, asta e bine, îmi zisei eu, dacă milițienii vor începe să se machieze, ratingul lor social, și așa mic, va scădea complet. Trebuie gândită și treaba cu sexul în rândul milițienilor, copiii se fac prin sex, prin urmare, la ce ne trebuie atâția milițieni?! Eu mă gândeam la ale mele și nu voiam s-o jignesc, era chiar o fată simpatică, deși această poveste cu sexul nu-mi dădea pace – bine, îmi spusei, poate li se pune brom în compot ca să doarmă în cazarmă și să nu-și întrerupă pregătirea de front, mă întreb, oare există dependență de brom? Presupun că da, presupun că marea majoritate a acestor cursanți drăguți, încă necorupți de sistem, devin dependenți de brom, iar mai apoi încearcă să scape toată viața de acest brom termonuclear al lor și pentru mulți acest lucru se transformă într-o dramă personală. Iar un asemenea milițian, când vine acasă de la serviciu și aruncă în coridor trofee proaspete, se duce în bucătărie, își mănca cina calorică, se uită la talk-show-ul preferat, se spală pe dinți cu praf de dinți, dar, înainte să se arunce în pat, unde îl așteaptă soția credincioasă, fără copii, se mai duce o dată în bucătărie, bagă în el un pahar de compot cu brom, stinge lumina în apartament, dar și el singur se stinge, neîndeplinindu-și astfel datoria nici față de Dumnezeu, nici

față de urmași, ca să nu mai vorbim de soție. „Dar nu, zise fata, noi rezolvăm cumva această problemă, asta e viața noastră.” „Păi, da, îi răspunsei eu, ce viață e asta, până la urmă te plictisești să te droghezi.” „Nu, continuă ea, mie îmi place totul, acum mă duc acasă, la Luhansk, în vacanță. Dar voi unde mergeți?”

Cam cu un an în urmă am spus într-un interviu că vreau să scriu o carte despre anarhie. Nu-mi mai amintesc de ce am spus-o, pe atunci nu aveam nicio dorință să scriu o carte despre anarhie, ei, dar asta încă nu e un motiv să n-o scriu. Până la urmă trebuie să scrie cineva despre asta, și de ce să nu fiu eu acela? Intențiile mele erau simple și clare – să vizitez locurile cu cea mai intensă activitate a anarho-comuniștilor din Ucraina și să încerc apoi să știu ceva despre asta. Mi-am luat legitimația de jurnalist și m-am înțeles cu Lioșka să vină cu mine și să fotografieze totul. Lioșka luase totul în serios și mă tot întreba ce să mai citească pentru a fi în temă. „Nu știu, îi răspunsei eu, citește-l pe Kropotkin³. Dar mai bine nu citi nimic.”

Vara era pe terminate, vremea începuse să se strice, totuși, la un moment dat, am pornit. După cum am mai spus, Lioșka a venit cu mine la Harkiv și de câteva ore stăteam treji în vagonul întunecat, alături de o pasageră ciudată, căreia încercam să-i explicăm unde mergem, de fapt, și că nu avem nici putere, nici vreo pricepere specială s-o facem. N-am vrut să-i povestesc despre teritoriile cu autoguvernare anarhică, la ce-i trebuie, cu pregătirea ei de front și cu bromul, la fel

3 Piotr Alekseevici Kropotkin a fost un filosof politic, revoluționar anarhist rus, membru al unei familii princiare. (n.tr.)

de ciudat era dacă-i vorbeam despre copilărie și demonii ei, care ieșeau din când în când la suprafață – ce-ar fi putut ea să înțeleagă din copilăria mea dacă nu o avea clară nici pe a ei?

Uneori ești, pur și simplu, nevoit să-ți asculți propriile himere, propriile voci interioare, cel puțin pe cele mai simpatiche, uneori trebuie să le asculți sfaturile, de exemplu, atunci când îți șoptesc: haide, du-te acolo, doar ai locuit cândva acolo, doar ai crescut acolo, ei, poate nu chiar acolo, dar ce contează, încearcă să mai ieși o dată din acele fundături, să vedem dacă o să ai putere, dacă o să-ți ajungă memoria să refaci toate aceste trasee care, într-un mod ciudat și miraculos, și-au pus amprenta pe experiența ta personală de a te opune; uneori este bine să-i scoți la plimbare pe toți demonii tăi care, oricum, ies în fiecare noapte din plămâni tăi, zboară precum porumbeii poștași din colivie pe niște trasee numai de ei știute. Oare ce puteam să-i răspund acelei fete cu toți bicepșii ei? Ce? Că pentru încă câteva ore voi călători împreună cu ea în aceeași direcție, așa cum o mai făcusem de nenumărate ori; că undeva în toiul nopții mă voi trezi și voi încerca să merg mai departe, numai dacă acest tren nu va sări de pe șine și noi toți nu vom muri în el; că voi încerca să mă întorc în orașul în care am crescut și că în ultima vreme am tot încercat degeaba, pentru a nu știu câta oară, să evit acest lucru, că voi încerca să merg la prietenii mei care mă așteaptă acolo undeva; că nu intenționez deloc să descopăr ceva nou, pur și simplu, voi coborî din tren și voi lua autobuzul, voi lua multe autobuze, voi schimba trasee și voi cumpăra bilete, mă voi opri din când în când numai pentru a mă convinge din nou că nimic nu s-a schimbat, că totul este ca înainte, așa cum a fost dintotdeauna și așa cum trebuie să fie; că nimic nici nu se putea schimba, din moment ce nu m-am schimbat

eu. Și de acest lucru merită cu adevărat să mă conving. Nu puteam să-i povestesc așa cum trebuie încotro mă îndreptam, n-ar fi înțeles, fiindcă, acolo unde pentru ea se oprea trenul, pentru mine se oprea timpul și nu puteam decât să aștept ca el să pornească din nou, ținându-mi respirația pentru a nu-l speria, deoarece cunoșteam prea bine acest drum, știam exact cât este de lung și cum anume se termină.

La următoarea oprire am coborât să cumpărăm bere. Era ora unu noaptea. Cred că ploua. Sau nu ploua? Nu-mi amintesc. Nu contează.

2. Problemele autostopului ucrainean

Există câteva posibilități de a călători cât de cât nedureros două sute de kilometri de la Harkiv până la acest oraș mic, vestit prin faptul că, la un moment dat, Volodîmîr Mikolaiovîci Sosiura⁴, viitor poet-laureat, n-a fost luat în el prizonier și n-a fost tăiat în niște bucăți mici mizerabile, lipsind astfel literatura sovietică de un lucru important, de exemplu – de memoriile lui îndoielnice. Prin urmare, există mai multe posibilități: prima – poți lua autobuzul, este cel mai simplu și mai comod, tocmai de aceea noi nu luăm autobuzul.

Mai departe. Poți călători cu trenuri personale, schimbând de câteva ori, în parte cu transbordarea nocturnă în minunata gară Hrakove, în care timp de câteva ore, până dimineața, nu întâlnești niciun suflet viu, numai undeva în stînga se înalță până la cer silozurile de mare capacitate, o uzină de prelucrare moartă, care lasă un gust amar despre sectorul agrar jecmănit al Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene. Și atunci, în toiul nopții, nu-ți rămâne nimic altceva decât să urci pe pasarela de fier, construită, nu se știe pentru ce, deasupra liniilor de cale ferată, cine să treacă pe aici?, și să privești cerul, așteptând să apară soarele sau măcar ceva, iar când, la cinci dimineața, într-un final, acesta apare, observi cum își mișcă încet-încet înotătoarele ca un calcan,

4 Scriitor ucrainean (n.tr.).

rostogolindu-se deasupra șoselei din depărtare, la marginea căreia sunt animale moarte și prezervative folosite, privești lung, adică vreo trei ore, până apare trenul. Apropo, despre șosea. Poți să călătorești cu autostopul. Vara acest lucru este mai comod, iarna e mai periculos. Dar nici vara nu există nimic impresionant aici, crede-mă: șoseaua e aproape pustie, în timpul Uniunii Sovietice aceste locuri forfoteau de viață, la benzinării se vindea limonadă, acum infrastructura e la pământ și, deși în chioșcurile din orașe și sate poți cumpăra orice, inclusiv arme și droguri, în afara localităților, viața devine tristă și rarefiată, showbizul dispăre, șoferii devin prudenți, locuitorii din cătune te privesc ca pe un bolnav cu sindromul Down, nicio pușlama nu se va opri pentru a te scoate de aici – cât mai departe de câmpurile interminabile cu floarea-soarelui, cât mai departe de stațiile de autobuz de la marginea drumului, cu urme de sânge și de spermă pe pereți, cât mai aproape de oameni cu întreaga lor viață, cu toate magazinele alimentare, deși aici nu e vorba de magazine alimentare, crede-mă, nu e vorba de ele.

Cunosc bine această șosea, păstrez bine în memorie numeroase episoade cu masturbarea din saloanele încinse ale autocarelor Ikarus, cu craniile sparte și sângele pe asfalt, chiar lângă semnul privind reducerea vitezei, cu părul blond de femeie pe umărul tău, pe care îl dai atent la o parte când aproape ai ajuns la destinație, iar ea tocmai a adormit; stațiile de pe șosea sunt folositoare și dorite, acest lucru este sigur, iar când mergi cu autostopul pe șoseaua Harkiv – Luhansk, stațiile devin esența călătoriei tale, carnea ei, sunt atât de lungi și atât de regulate, încât umplu totul – și pe tine, și așteptările tale, și deznădejdea ta. Odată, într-o vară toridă, tocmai așa călătoream pe această șosea, ajungând noaptea la minunata gară

Hrakove și ieșind dimineața pe șoseaua pustie, cu câini morți și urme de iubire străină pe ea; am avut noroc atunci – n-am așteptat mult, m-a luat un biker și m-a dus o sută de kilometri buni, după care m-a lăsat la Vuzlovaia. Aici a început totul. Am așteptat o oră, apoi am pornit în direcția potrivită. Era atât de mult aer cald, plin de praf și miros de laptele-cucului, încât, pur și simplu, am pornit la drum, deoarece nu poți să stai și să aștepți în asemenea aer transportul potrivit în direcția necesară, o vei lua pe jos în mod obligatoriu, călcând pe tot pietrișul din această lume, trecând pe lângă toată floarea-soarelui de anul acesta, care se întoarce de la tine după soare. Am fost tare, pe bune, am mers vreo cincisprezece kilometri, după care am căzut în iarbă și am dormit în ea până seara. Apoi, cu greu, am ajuns la destinație, dar, cum să explic asta – să zicem, există multe în viața mea pe care nu mi le mai amintesc, pe care nu vreau să mi le amintesc, dar cu siguranță nu voi uita niciodată acel pietriș și acele câteva stații jechoase în care m-am ascuns de soare, și pe acea gagică din una dintre ele, care aștepta autobuzul în direcția opusă și se uita la mine.

Pe această șosea există câteva locuri care îmi provoacă erecție dacă îmi aduc aminte de ele. Iată, de exemplu, un asemenea loc este la ieșirea din Svatove, o intersecție la care m-au lăsat niște camionagii întâmplători într-o zi de septembrie, m-au dat jos și au luat-o la dreapta, și am rămas singur în mijlocul câmpurilor pustii de toamnă din care ieșea căldura ca sângele dintr-un animal înjunghiat, noaptea deja era rece, dar ziua soarele încă strălucea cu putere, înainte de asta eram pe drum de aproape 24 de ore și, coborând la această intersecție, țineam în mine toată oboseala și epuizarea călătoriei, a drumului pe care l-am parcurs; stăteam pe asfaltul cenușiu și ascultam cum țipă deasupra mea păsările care încă nu apuca-

seră să migreze, dar care o făceau fără să se oprească, și brusc mi-am dat seama că, dacă e să stau aici mult timp, foarte mult timp, voi putea să observ cum o să fie tot mai puține păsări, din ce în ce mai puține, apoi vor dispărea complet, în totalitate, iar în locul lor va apărea altceva, de exemplu, liniștea.

Dar, nu știu din ce motiv, n-am rămas niciodată și nicăieri prea mult timp, în oricâte locuri neașteptate m-aș fi pomenit în amurgul de seară sau în ceața dimineții, oricât de multe fabrici lăsate în paragină și orașe inundate aș fi întâlnit, oricât de multe plantații de mac și fortificații de apărare, oricât de multe macarale portuare și vârfuri de munți tomnatice – n-am rămas niciodată prea mult timp pe niciunul dintre vârfuri, lângă niciuna dintre plantații, deși, probabil, tocmai acolo, lângă această plantație, este locul meu, probabil, aș fi nevoie, pur și simplu, să umplu o lacună din spațiu, care, în lipsa mea, atrage în sine din ce în ce mai mult oxigen străin, lumină străină, creând un curent în țesătura deasă a orânduirii universale, dar nu, n-am rămas mai mult, tocmai în asta constă marea greșală – să încerci să te cufunzi cât mai mult în spațiu, să înregistrezi cât mai multe pe peliculele memoriei, să-l amesteci cu propria experiență, fără să te oprești, fără să te oprești niciodată, fiindcă orice oprire ascunde o capcană, și ea se deschide sub mine ca o gaură ascunsă despre existența căreia știam tot timpul, însă mereu îmi era frică să mă uit în ea. În schimb, dacă aș rămâne mai mult, aș putea observa că familiarizarea cu spațiul și cu amintirea legată de el este un lucru mult mai interesant și mai copleșitor decât mărirea mecanică a acestui spațiu sau deșirarea interminabilă a acestei amintiri. Cu cât faci mai multe opriri într-o călătorie, cu cât opririle tale sunt mai lungi, cu atât ai mai multe șanse să observi, în sfârșit, toate detaliile care nu puteau fi observate în timpul mișcării, nici măcar nu e vorba aici de unghiul de percepție,

ci de rapiditatea cu care te deplasezi. Dacă m-aș fi oprit, aș fi putut observa că nu este numai schimbarea percepției mele despre peisaj, este schimbarea peisajului însuși și, respectiv, este schimbarea propriei mele persoane.

Acum câțiva ani, pe această șosea, fratele meu a avut accident de mașină. S-a ciocnit cu niște oameni de afaceri care i-au ieșit în față, și el n-a apucat să facă nimic, s-a ales cu un picior rupt, mașina a aruncat-o, nu se mai putea alege nimic bun din ea. De fiecare dată când treceam pe aici, mă gândeam – oare ce putea să mai fi rămas acolo, îmi ziceam, trebuie să mai fie niște urme, linii negre de la pneuri pe asfalt, fier îndoit de la gard, bucăți de blugi în pătlagini, miros de benzină, până la urmă, acolo trebuie să fie sânge, numai dacă nu l-au spălat ploile, dar cu siguranță l-au splat, trebuia s-o facă.

Fratele meu a avut accidente de mai multe ori în viața lui, și-a făcut praf toate motocicletele pe care le avea, cădea la viteza maximă, își julea pielea, își rupea hainele, dar se ridica și pleca mai departe, de parcă așa și trebuia să fie, a avut atâtea mașini, încât nici nu mi le amintesc pe toate. În copilărie a încercat să mă învețe și pe mine să conduc, dar nu a ieșit nimic din asta – întotdeauna îmi era frică de viteză. Și acum mi-e frică. Probabil, după întâmplarea din copilărie când ne-am îmbătat împreună cu prietenul meu și am furat un Ural⁵ greoi cu ataș, ne-am plimbat mult pe o șosea ca aceasta – fără speranță și spartă, iar când am atins viteza maximă, am observat că prietenul meu, care, apropo, conducea, apucase să adoarmă. La curbă, Uralul a zburat de pe șosea și a trecut ca prin minune printre stâlpii liniilor electrice. Am rămas în viață și ne-am trezit pe loc din beție. Mi-e frică de viteză, mi-e frică să călătoresc, dar și mai tare mi-e frică să mă opresc.

5 Motocicletă de producție rusească (n.tr.).

3. Sosiura cel rău

La patru dimineața, gara din orașul Svatove este liniștită și prost iluminată. Din câte înțeleg, Sosiura a luptat chiar aici. Din memoriile lui reiese că, tocmai în această gară, cineva a fost luat prizonier sau invers – cineva a scăpat de prizonierat. Uneori este greu de înțeles, mai ales când e vorba de biografia lui, termini de citit cartea și n-ai înțeles un lucru: pentru cine a luptat eroul principal? Sosiura e extrem de himeric în memoriile sale, gândește-te numai – tipul a trecut prin tot războiul civil, a luptat pe câteva fronturi, a supraviețuit, ceea ce e cel mai important, și apoi despre ce scrie în memorii? Un futai interminabil cu infirmierele și activiștii politici (ok, se pare că nu s-a observat nimic de genul cu activistele politice, potrivit lui Volodîmîr Mikolaiovîci), niște văicăreli continue în privința faptului că undeva acolo, în Donbasul însořit, îl așteaptă tânăra fecioară Lili Marlen, caracterul neclar al platformei politice și al programului ideologic (nu-l scuză deloc faptul că pledează pentru revoluția mondială – toți pledează pentru revoluția universală), într-un cuvânt, cartea e foarte săracă – nu vezi nicio scenă de bătălie expresivă cu carne și mațe înfășurate în jurul roților autoblindatelor roșii, niciun portret al soldaților și al șefilor, cu statul de funcții și creștături pe paturile puștilor lunetiștilor, nicio informație despre efectivul forțelor inamice, cu atât mai mult – niciun inamic al clasei muncitoare omorât cu propriile lui mâini de-a lungul întregii bătălii!